

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუასქ. ნა, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 20

12 აპრილი 2016 წ

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება - აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის „წითელი ხიდი-გარდაბნის“ მონაკვეთის მშენებლობა და ექსპლუატაცია;
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი - სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა - მარნეულის და გარდაბნის მუნიციპალიტეტები;
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი - 31.03.2016 წ;
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ - სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“.

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის-სააგენტოს მიერ წარმოდგენილია სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის „წითელი-ხიდი გარდაბნის“ 700 მმ დიამეტრის 18 კმ-იანი მონაკვეთის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

„აღმოსავლეთ-დასავლეთის“ მაგისტრალური გაზსადენის „წითელი ხიდი-გარდაბნის“ მონაკვეთი მდებარეობს მარნეულის და გარდაბნის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე. გაზსადენის ტრასა იწყება მდინარე მტკვრის მარჯვენა ნაპირზე წითელი ხიდიდან ჩრდილოეთით 1 კილომეტრზე. ტრასა მიდის ჩრდილო-დასავლეთით, შემდეგ ჩრდილო-აღმოსავლეთით და სრულდება ქალაქ გარდაბანთან. საპროექტო გაზსადენის სიგრძე 18,758 კმ-ია. მთლიანი არეალი წარმოდგენილია დეგრადირებული სამოვრებით, ნახნავეებითა და ალაგ ალაგ სათიბებით, სულ რამდენიმე მონაკვეთზე აღინიშნა ბუნებრივ მცენარეულობასთან მიახლოებული ფრაგმენტები, ასევე ქარსაფარი ზოლების ნაშთები და მეორეული ჭაობიანი ადგილები.

„აღმოსავლეთ-დასავლეთის“ მაგისტრალური გაზსადენის წითელი ხიდი-გარდაბნის მონაკვეთის მშენებლობის პროექტირების ეტაპზე განიხილებოდა საპროექტო გაზსადენის განლაგების ორი ალტერნატივა რომელთაგანაც პირველი გულისხმობდა გაზსადენის მშენებლობას ახალ საპროექტო დერეფანში, ხოლო მეორე - საპროექტო გაზსადენის განლაგებას „ყარადაღ-თბილისის“ მაგისტრალური გაზსადენების უკვე ათვისებულ არსებულ დერეფანში.

წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიშის მიხედვით საპროექტოს გაზსადენის ახალ დერეფანში განთავსება განხილვის ეტაპზევე იქნა დაწუნებული, ვინაიდან ამ შემთხვევაში გაზსადენის მშენებლობისა და ექსპლუატაციისთვის საჭირო გახდებოდა ახალი მიწების გამოყოფა, რაც უფრო მეტ ზიანს მიაყენებდა როგორც ბუნებრივ, ასევე სოციალურ გარემოს ვიდრე გაზსადენის უკვე არსებულ დერეფანში განთავსება.

საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის მიერ შერჩეული ალტერნატივა გულისხმობს გაზსადენის გაყვანას უკვე არსებულ „ყარადაღ-თბილისის“ მაგისტრალური გაზსადენების დერეფანში. აღნიშნული ალტერნატივა აადვილებს გაზსადენის ექსპლუატაციას, ნაკლები ზიანი ადგება გარემოს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე და საჭირო არ არის დიდი რაოდენობით დამატებითი ნაკვეთების ათვისება. საპროექტო გაზსადენი ძირითადად განლაგებულია სახელმწიფო ან სნგ-ს მფლობელობაში არსებულ მიწებზე. თუმცა აღნიშნულ ალტერნატივასაც გააჩნია უარყოფითი მხარე, კერძოდ, მისი გაყვანა საჭიროებს კორპორაციის ბალანსზე არსებული მაგისტრალური გაზსადენების მრავალრიცხოვან გადაკვეთებს რაც თავის მხრივ ართულებს მშენებლობის პროცესს.

საქართველოს მაგისტრალური გაზსადენების სისტემაში განსაკუთრებული ადგილი უკავია წითელი ხიდი-საგურამოს მონაკვეთზე განლაგებულ გაზსადენებს, რომელიც, ერთის მხრივ, წარმოადგენს კოლექტორს, საიდანაც ბუნებრივი გაზით იკვებება ქვეყნის ყველა მაგისტრალი და ხორციელდება ტრანზიტი სომხეთში, ხოლო, მეორეს მხრივ, ამ არეალში განლაგებულია გაზის მოხმარების უმნიშვნელოვანესი ობიექტები (გარდაბნის თბოელექტროსადგური, ქალაქი რუსთავი და მისი სამრეწველო ზონა, ქალაქი თბილისი და სხვა). აღნიშნული გაზსადენების, მათ შორის საპროექტო გაზსადენის, ტექნიკურ მდგომარეობაზე დიდად არის დამოკიდებული ბუნებრივი გაზით უმნიშვნელოვანესი ობიექტების გაზომომაგება და საიმედო ტრანსპორტირება საქართველოს სხვადასხვა მიმართულებით. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე „აღმოსავლეთ-დასავლეთის“ მაგისტრალური გაზსადენის „წითელი ხიდი-გარდაბნის“ მონაკვეთის ახალი მაგისტრალის მშენებლობა საშუალებას იძლევა განამტკიცოს ქვეყნის ძირითადი გაზომარაგების საიმედოობა და ჩაანაცვლოს არსებული დაზიანებული მაგისტრალი რომელიც წარმოადგენს საქართველოში აგებულ

პირველ მაგისტრალურ გაზსადენს. „ყარადაღ-თბილისის“ მაგისტრალური გაზსადენის I ხაზი უკვე ამორტიზებულია, გასული აქვს ექსპლუატაციის ვადა და შესაბამისად გამოვლენილია მრავლობითი დაზიანებები. აღნიშნული გაზსადენის შეკეთება დაკავშირებულია დანახარჯებთან და გაზის დიდ დანაკარგებთან.

საპროექტო მაგისტრალური გაზსადენის „წითელი ხიდი-გარდაბნის“ მონაკვეთის ტრასის სიგრძე 18,758 კმ-ა. გაზსადენის ტრასა იწყება მდინარე მტკვრის მარჯვენა ნაპირზე წითელი ხიდიდან ჩრდილოეთით 1 კილომეტრზე. ტრასა მიდის ჩრდილო-დასავლეთით, შემდეგ ჩრდილო-აღმოსავლეთით და სრულდება ქალაქ გარდაბნთან. საპროექტო გაზსადენის ტრასით მე-8 და 12 კმ-ზე იკვეთება მდ. ალგეთი და მდ. მტკვარი, რომელიც საკვლევი ტერიტორიის ძირითად ჰიდროგრაფიულ ერთეულებს წარმოადგენს.

პკ 0.0+00-დან პკ 10+00 მ-მდე საპროექტო გაზსადენის ტრასა ხრამის გამოზომი კვანძიდან მიემართება ჩრდილო-დასავლეთით, ჰორიზონტალურ რელიეფზე, რომელიც სამოვრდაა გამოყენებული, შემდეგ კვეთს წითელი ხიდი-მარნეულის საავტომობილო გზას და გადის დახრილ ფერდობზე. გრუნტის წყლები არ დაფიქსირებულა.

პკ 10+00-დან პკ 60+00 მ-მდე საპროექტო გაზსადენის ტრასა საავტომობილო გზის გადაკვეთის შემდეგ გადის ვრცელ, სამხრეთ-აღმოსავლეთ მიმართულებით დახრილ ტერიტორიაზე, რომელიც დაქსელილია მიწისქვეშა სარწყავი სისტემებით და სარწყავი არხებით. ამ უბანზე არხების გარდა იკვეთება გრუნტის გზებიც.

პკ 60+00-დან პკ 87+00 მ-მდე საპროექტო გაზსადენის ტრასა ჩრდილო-დასავლეთის მხრიდან უვლის სოფლებს მეორე და პირველ ქესალოს და გადის მდ. ალგეთის ხეობაში. გაზსადენი გადის სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებში და კვეთს რამდენიმე სარწყავ არხს და გრუნტის გზას.

პკ 87+00-დან პკ 88+00 მ-მდე საპროექტო გაზსადენის ტრასა კვეთს მდ. ალგეთის ხეობას, რომლის ძირში გადის მდინარე. მდინარის ჭალა-კალაპოტი ძირითადად მარცხენა მხარესაა, კალაპოტში დაღეჭილია კენჭნარი. მარჯვენა ფერდობის ჩაჭრა 0.8-1.0 მ-ია, მდინარის სიგანე 10-12 მ. მდინარის მარჯვენა ფერდობზე გადის წყლის მილი.

პკ 88+00-დან პკ 100+00 მ-მდე საპროექტო გაზსადენის ტრასა მდინარე ალგეთის მარცხენა ფერდობით ადის ვრცელ, მოსწორებულ რელიეფზე (სახნავ-სათესი), მარჯვნიდან ჩაუვლის არსებულ გაზგამანაწილებელ სადგურს, გადაკვეთს სამხრეთის მაგისტრალური გაზსადენის წითელი ხიდი-მარნეულის მონაკვეთს, შემდეგ საავტომობილო გზას.

პკ 100+00-დან პკ 127+50 მ-მდე საპროექტო გაზსადენის ტრასა საავტომობილო გზის (წითელი ხიდი-რუსთავი) გადაკვეთის შემდეგ მიდის აღმოსავლეთით მოსწორებულ რელიეფზე, შემდეგ უხვევს ჩრდილო-აღმოსავლეთით და დამრეცი ფერდობით მიემართება მდ. მტკვარზე არსებულ საჰაერო გადასასვლელისკენ. ამ მონაკვეთზე გაზსადენი გადის სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე და ნაკვეთებს შორის გამავალ გრუნტის გზებზე.

პკ 127+50-დან პკ 131+00 მ-მდე საპროექტო გაზსადენი შედის მდ. მტკვარზე აგებულ „ყარადაღ-თბილისის“ მაგისტრალური გაზსადენის 1 ხაზის საჰაერო გადასასვლელზე და გადადის გარდაბნის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე.

პკ 133+00-დან პკ 142+00 მ-მდე საჰაერო გაზსადენი გაივლის მდინარე მტკვრის ჭალას და ორივე მხრიდან ესაზღვრება გარდაბნის ალკვეთილს.

პკ 142+00-დან პკ 187+58 მ-მდე საპროექტო გაზსადენი საჰაერო გადასასვლელის შემდეგ გადის ჩრდილო-აღმოსავლეთით, გაივლის სოფ. ქვემო კაპანახჩის ტერიტორიას და მიდის გარდაბნის გრესისკენ.

აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის წითელი ხიდი-გარდაბნის მონაკვეთზე, დამატებითი მილსადენის გასაყვანად, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიიდან გამოყოფილ

ფართობზე, პროექტით გათვალისწინებულ დაახლოებით 18,758 კმ-იან დერეფანსა და მის მიმდებარედ, არქიტექტურის ძეგლების გამოვლენისა და დაცვის მიზნით, ჩატარდა საველე კვლევითი სამუშაოები, რის შედეგადაც დადასტურდა ის გარემოება, რომ ტრასა ისეა შერჩეული, რომ მის დერეფანსა და მიმდებარე ტერიტორიაზე, რომელიც გარკვეულ წილად ხვდება სამშენებლო ზემოქმედების ქვეშ, კულტურული მემკვიდრეობის არქიტექტურის ძეგლები არ ფიქსირდება. არქეოლოგიური ექსპერტიზის კვლევის (ვიზუალური დაკვირვება და შესაბამისი ლიტერატურის გაცნობა) ჩატარების შედეგად შესწავლილ ტერიტორიაზე კულტურული მემკვიდრეობის შემცველი ფენები და არტეფაქტები არ დადასტურდა.

კვლევის შედეგად ირკვევა, რომ სამშენებლო სამუშაოების წარმოებისას მშენებარე ობიექტის მიმდებარე ტერიტორიის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი (უახლოესი დასახლებული პუნქტი-სოფ. ქვემო კაპანახჭი, მანძილი 95 მ.) არ გადააჭარბებს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ნორმებს.

სამხრეთის მაგისტრალური გაზსადენის ტრასის წითელი ხიდი გარდაბნის საპროექტო მონაკვეთი მდებარეობს დაბლობის რელიეფზე ზღვის დონიდან 321 მ დან 330 მეტრამდე და მთლიანად მოქცეულია აღმოსავლეთ საქართველოს გეობოტანიკური არის, ივერიის ბარის ოლქის ქვემო ქართლის გეობოტანიკური რაიონში, ტერიტორიის დიდი ნაწილი დაფარულია მეორეული მცენარეულობით. მცენარეულობა წარმოდგენილია სტეპების, მდელოების, ნახევარუდაბნოს და სასოფლო სამეურნეო სავარგულების სახით.

ჩატარებული კვლევების დროს გამოვლენილი სახეობებისა და თანასაზოგადოებების შესწავლის დროს მიღებული შედეგების მიხედვით გაზსადენის ტრასის მშენებლობის არეალში არ აღირიცხა ბიომრავალფეროვნებისათვის განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანი მცენარეთა სახეობები და ცენოზები. საქართველოს წითელ ნუსხაში შემავალი სახეობებიდან გამოვლინდა პატარა თელაღუმას (*Ulmus minor*) ის რამდენიმე ეგზემპლარი.

წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიშის მიხედვით მარნეულის რაიონის, მილსადენის მიმდებარე 4-ვე სოფელში და, ასევე, ქ. გარდაბნის ტერიტორიაზე გაზსადენი კვეთს მოსახლეობის კერძო სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებს და/ან სამოვრებს. სოფლის გამგებლების ინფორმაციით მოსახლეობა დროულად ინფორმირებულია პროექტის განხორციელების ვადების და და დროებითი ზეგავლენის შესახებ, ასევე აღრიცხულია იმ მესაკურეთა/მოსარგებლეთა ზუსტი რაოდენობა, ვის მიწაზეც გაივლის მილსადენი.

სამშენებლო სამუშაოების შედეგად ხმაურის გავრცელებით ადგილობრივ მოსახლეობაზე ნეგატიური ზემოქმედებების მასშტაბები არ იქნება მნიშვნელოვანი.

პროექტის შედეგად საშიში გეოლოგიური პროცესების პროვოცირება არ არის მოსალოდნელი, რადგან პროექტით გათვალისწინებულია სამშენებლო სამუშაოთა დასრულების შემდეგ, მდინარეების ნაპირების აღდგენა პირვანდელ მდგომარეობამდე და სამშენებლო დერეფანში, სადაც საჭიროა, ფერდობების ეროზიისგან დაცვის ღონისძიებების განხორციელება. მდ. მტკვრის ნაპირებზე და კალაპოტში მიწის სამუშაოები არ იწარმოებს.

გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია დაგეგმილი საქმიანობის გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება და შემარბილებელი ღონისძიებები; გარემოსდაცვითი მართვის გეგმა; ნარჩენების მართვის გეგმა; გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა; ავარიულ შემთხვევებზე რეაგირების გეგმა; შესაძლო ავარიული სიტუაციები; საგანგებო სიტუაციების მართვა; საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში გარემოს აღდგენის პირობები; მაგისტრალური გაზსადენის მოკლევადიანი შეჩერება ან რემონტი; გაზსადენის ექსპლუატაციის ხანგრძლივი შეჩერება ან კონსერვაცია; მაგისტრალური გაზსადენის ლიკვიდაცია; დასკვნები და რეკომენდაციები.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

III. პირობები

საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულება:

1. მშენებლობა და ექსპლუატაცია განახორციელოს წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიშის, საქმიანობის გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედებისა და შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის; ავარიულ შემთხვევებზე რეაგირების გეგმის; შესაძლო ავარიული სიტუაციების; საგანგებო სიტუაციების მართვისა და დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესრულება.
2. მშენებლობისათვის საჭირო ტყითსარგებლობის სამუშაოები უზრუნველყოს საქართველოს მთავრობის N242 ბრძანების „ტყით სარგებლობის დამტკიცების შესახებ“ შესაბამისად.
3. გაზსადენის მარშრუტზე განთავსებულ ინფრასტრუქტურის გადაკვეთის შემთხვევაში, მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ობიექტების გადაკვეთის პირობების შეთანხმება მათ მფლობელ კომპანიებთან.
4. საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი ხე-მცენარეების ჭრის შემთხვევაში ჭრა განახორციელოს "წითელი ნუსხისა" და "წითელი წიგნის" შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად;
5. ზედაპირული წყლის ობიექტში წყალჩაშვების შემთხვევაში, შეიმუშაოს და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან შეთანხმდეს „ჩამდინარე წყლებთან ერთად ზედაპირული წყლის ობიექტში ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზ.დ.ჩ) ნორმები“ და უზრუნველყოს ზემოაღნიშნული ნორმების დაცვა.
6. უზრუნველყოს „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში“ წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და, შესაბამისად დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება.
7. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს სამშენებლო ბანაკის პროექტისა და განთავსების ტერიტორიის შეთანხმება გარემოსა და ბინებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან.
8. სამშენებლო სამუშაოების დაწყების, დასრულებისა და ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს.
9. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში დასკვნის გადაცემა განახორციელოს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით.

IV. დასკვნა

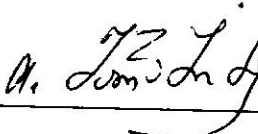
ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილი, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის „წითელი-ხიდი გარდაბნის“ მონაკვეთის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია მხოლოდ წინამდებარე დასკვნის III თავში გათვალისწინებული პირობების დაცვით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების

დეპარტამენტის უფროსი

თამარ შარაშიძე

(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

